

Pripravili ste mi tako prireditev, da imam resne težave, kaj naj povem. Morda ne bi bilo slabo, da bi kdaj ostal brez besed, posebej zato, ker sem verjetno znan, da hitro zabrusim kako trikotno na štirioglat izziv ali kako okroglo vižo na preresne tone. Laže bi se znašel, če bi me izzivali, teže mi je, ker ste me tako lepo počastili.

Nekoliko sem računal na to. Pripravil sem se in si napisal eno krajšo poslovilno pridigo.

Dragi moji ... dijaki, kolegi ... pravzaprav vsi, ki ste v dvorani!

Dejstvo je, da sem bil prejšnji ponedeljek zadnjikrat na seji učiteljskega zbora, dejstvo je, da sem v torek pisal zadnjo kontrolno nalogo in dejstvo je tudi, da sem včeraj zadnjikrat učil. Kontrolke sicer še nisem popravil, saj sem šel raje peč kremšnite, vendar hudobno upam, da bo kakšna slaba ocena, da bi vendarle v januarju lahko pisal vsaj še eno – popravljalno. Za včerajšnji pouk pa se zahvaljujem 1. b, da mi je dal dovolj povoda, da sem se drl nanje, kolikor se je dalo. Dosegel sem tišino, a sem žal ugotovil, da manj znajo, kot sem imel občutek prej, ko so bili razposajeni.

Tukaj se začne vsa skrivnost poučevanja. Zame ste najlepši in vas imam najraši, ko znate, ko obvladate, ko razturate, kot rečete – in prepričan sem, da ste takrat tudi sebi daleč bolj všeč, kot takrat, ko ste pred ogledalom. To je za nas, profesorje, tudi prva resna težava. Ko sem učil matematiko, sem bil najbolj vesel, če so ste moji dijaki dobro odrezali pred tablo, pri kontrolki iz matematike. Noben drug uspeh, tudi vaši odlični športni dosežki, niso mogli tega nadomestiti. To doseči je bila vedno zelo težka naloga, podobna tisti, ki sem jo imel, ko sem hotel prelisičiti nekaj vegetarijancev, da bi pojedli, po mojih merilih nekaj zelo dobrih govejih zrezkov.

Mnogokrat se nam, profesorjem, to zdi »misija nemogoče«. Pa ni tako, le prej moramo ugotoviti, pri kateri jedi bi se morda le ujeli. Zato bi nas moralo vedno zanimati, kdaj in kje se dijaki počutijo kot ribe v vodi. Tudi obratno velja: mi moramo dijakom pokazati, kje so naše velike ljubezni. Hvala bogu, da je na naši gimnaziji, ki letos praznuje 70 let, za to veliko priložnosti. Tale prireditev je že ena takih: »Živela, tovariš Praprotnik in tovariš Slavac Sokolov« ... »Hello mr. Sandman!«.

Opisujem trenutek, ki je blizu božiču in novemu letu, in je v zraku veliko prijaznega. Nekoliko manj prijazno ozračje začutim, ko pomislim na praznik naše države, vsaj iz včerajšnje proslave sem začutil nekaj takega. Zato ne morem in ne smem, posebej sedaj, ko gledam na vseh mojih štirideset let na naši ljubi šoli tudi mimo drugačnih trenutkov, ko so bili v zraku jeza, žalost ali celo sovraštvo, posebej, ko je tega veliko v naši okolici. Takrat se ne moremo zapreti in preprosto zapeti tisto: »Mi mammo se fajn, če vam prav je al nee!« Če hočemo s tem izraziti nekaj globljega, OK – takrat bi bilo na mestu celo kaj ostrejšega – toda če bosta postali naša edina strpnost le brezbržnost in ignoranca, potem se nam slabo piše. Vedno sem zagovarjal pogum in ga pri dijakih velikokrat spodbujal. Veseli me, da je šentviška gimnazija v vsej svoji zgodovini znana prav po tem. Šola, ki se samo prilagaja in producira armado voljnih in ubogljivih, ni dosti vredna. Če se takele mladenke in mladci kot ste vi, ne upirajo, potem tudi mi ne vemo, do kam lahko gremo. To pa je žal področje, ki bi ga vsaka oblast rada uredila s strogimi pravilniki ali celo s kako žico. Ne gre! Tukaj ni dovoljeno orožje, tukaj morajo biti roke gole.

To so naše večne dileme: plavati s tokom ali proti njemu. Japonci pravijo, da če plavaš s tokom, izkoristiš energijo reke. Pametno početje, dokler te ne zanima, kam te bo reka pripeljala. Mladi, ki imate po definiciji dovolj energije, pa morate vedeti: če plavaš proti njemu in če vas je več, lahko rečni tok tudi spremenite. Včasih, nikakor ne vsak dan, je treba preusmeriti tudi reko. Zato se moramo z vsemi temi tokovi seznanjati, jih poslušati, jih resno jemati in se z njimi tudi spopadati. Naj prafraziram slogan referendumu o družinskem zakoniku: Čas je za, mi smo proti! Čas se bo obrnil proti, kaj pa mi - takrat?

Moj zadnji govor je to, zato mi ne zamerite, da sem zaplaval nekoliko proti toku zadnjih decembrskih dni, ko se bližata božič in novo leto. Toda skrivnost narave je zelo preprosta: lososi, ki plavajo proti toku, pridejo domov, v kraje svojega rojstva. Če se prepustimo reki, nas bo enako pripeljala domov, v našo pradomovino, v morje. Zato mi dovolite, da se tudi jaz prepustim času. »Iz take smo snovi kot sanje, in življenje naše majhno, obdaja spanje,« pravi veliki Shakespeare v Viharju. Sanjajte, dragi moji! Ku, ku goodbye!

HVALA LEPA IN SREČNO!